

חינוך לבטיחות -



חינוך ילדים בגיל הרך בנושאי בטיחות וגיהות עשוי ליצור דור חדש של אנשים המודעים לסיכונים, מכירים את אמצעי הבטיחות ודרכים למניעת סיכונים ויודעים כיצד להתנהג ולפעול במצבים השונים

מאת זאב שקד

מ זה מספר שנים אני מגיע לעשרות מפעלים ומדריך את העובדים בנושאי איכות ובטיחות. וכמו שאר חברי העוסקים בבטיחות ובגיהות (קוראיה הנאמנים של חוברת 'בטיחות' מן הסתם) אני שואל את עצמי שאלות רבות:

האם העובד העומד מולי, שהוא כמעט ודאי אבא לילדים או אולי אפילו סבא, הוא טיפוש? האם, עם כל ניסיון החיים שלו, הוא איננו מבין שלעבוד בהשחזה, לדוגמה, ללא משקפי מגן זהו הימור מטורף? התשובות שאני מקבל הן מהסוג "לא אמרו לי" "לא נתנו לי". ואני שואל בחיוך את אותו עובד "אם היית מקבל רכב מחברת השכרה ללא מראות או ללא אורות היית נוהג באותו רכב וטוען "לא אמרו לי" "לא נתנו לי"?

אני גם שואל את עצמי למה ילד דתי, אפילו בן 5, לא יזוז צעד אחד ללא כיפה. ולמה עובד באתר בנייה מסתובב שם ללא קסדה, כאשר הוא יודע מהו הסיכון שהוא לוקח על עצמו. התשובה ידועה לכולנו: זהו עניין של חינוך ומשמעת עצמית.

השאלה הבאה המתבקשת היא איך מייצרים חינוך ומשמעת עצמית. יתכן שיש לכך תשובות רבות. אני אישית מאמץ תשובה אחת מתוך מגוון התשובות והיא שהחינוך לבטיחות צריך להתחיל בגיל הרך. זהו הפטנט אשר אמור "לעבוד". הדוגמה האישית שרואה פעוט משחר ימיו מלווה אותו לאורך כל חייו: ילד אשר רואה את אביו נוטל ידיים לפני כל ארוחה יעשה זאת גם הוא מבלי לשאול שאלות. כך גם ילד הרואה את אביו חובש קסדה ברכיבה על אופניים לא מכיר מציאות אחרת.

ילדים בעולם קסום של בטיחות

השאלה הבאה הנשאלת היא היכן מתחילים ומתי מתחילים עם החינוך לבטיחות. בגיל הרך? אולי מאוחר יותר? את הרעיון להפעיל את ילדי הגן שאבתי משאלתה התמימה של גננת שלא הבינה מה לטבח מקצועי ולשער של חוברת בטיחות. התשובה הפשוטה שבחוברת עוסקים בנושאי בטיחות לעובדי מטבחים הניעה את הגננת להציע פעילות בנושא הבטיחות בפינת הבישול בגן.



הכותב הוא מהנדס תעשייה וניהול וממונה על הבטיחות הפועל כיועץ במיגזר התעשייתי
www.shaked-handasa.com

באיזה גיל כדאי להתחיל

ממקומות הנמצאים בהישג ידם של ילדים. בהמשך עסקנו בחשמל על שלל הסכנות שבו. הילדים למדו מהו החשמל כיצד נוצר ולמה הוא כל כך מסוכן. הנושא הוצג להם באמצעות דינמו/מחולל ופנס אופניים של פעם. נושאים נוספים בהם נטפל בהמשך השנה הם רעש, בליעת חפצים ועוד. בכל יום נקבע בגן תורן בטיחות הלבוש באפוד זוהר והוא אחראי לפתור בעיות בטיחות בגן ולהתריע על מיפגעים.

הציפייה של יוזמי הפרויקט מהפעילות בגן היא שילדים ידברו על הנושא ויבינו במה מדובר. כך שבהמשך הם יאמינו בבטיחות יתכוונו לכך ויתנהגו בבטיחות גם כאשר יהיו לבד. הציפייה העמוקה שהילדים יגדלו להיות לדור חדש אשר מקבל את קיומה של הבטיחות כמובן מאליו, דור שמתנהג בבטיחות ושומר על עצמו.

ציפיות מציבור ממוני הבטיחות

קיימות ציפיות גם מממוני הבטיחות שישתלבו בנושא. כי הרי לכל ממונה בטיחות יש באזור מגוריו גן או כיתה א'. ניתן להפנות את הרעיון לגננת או למורה והיא כבר תדע כיצד לעשות מזה מטעמים. כך, בעוד 15 שנה יקום דור של ילדים שגדלו על תמונות של עובד בגובה המאבטח עצמו באמצעי הגנה. הילדים יגדלו על ההבנה שיש להיעזר באמצעי מיגון לעיניים לאוזניים וכד'. והתוצאה תהיה פחות תאונות עבודה, פחות תאונות דרכים ופחות נפגעים. ■

"בטי" ו"חות" הן הבובות המובילות את הפרויקט. בהנחיית, כממונה בטיחות, בנינו רשימת שיעורים. היוזמה החלה מחגורת הבטיחות תוך המחשה לילדים בעזרת בובות מה קורה בעת תאונה כאשר לא חגורים בחגורת בטיחות לעומת תאונה שבה היו חגורים בחגורת בטיחות. התוצאה לדברי הגננת היתה מדהימה. ילדי הגן עמדו על כך שכל נסיעה ואפילו בתוך תחומי היישוב שלהם לא תיעשה ללא חגירת חגורת הבטיחות.

הנושא הבא היה קסדת מגן. הבובות "בטי" ו"חות" שוב לימדו את הילדים כמה חשוב לחבוש קסדת בטיחות ברכיבה על אופניים. התוצאה היתה לחץ של הילדים על ההורים לרכוש עבורם קסדה.

וכך המשכנו לנושא האש. זהו נושא רחב מאוד. הילדים למדו מהן "דרך מילוט" ומהי "יציאת חירום". כל ילד הכין עם הוריו תרשים של הבית ובו סימנו את יציאות החירום. ההורים תירגלו עם הילדים את סדר הפעולות במקרה של אש בבית. בהמחזה ובעזרת הבובות "בטי" ו"חות", שהולבשו בבגדי כבאי-אש, הסבירה הגננת כיצד לנהוג באירוע אש. הילדים קיבלו הסבר על הסכנה של העשן ועל סכנת הכוויות מאש, למדו על החשיבות להתרחק מגורמי אש ואף קיבלו הדרכה על מערכות גילוי וכיבוי אש.

בנושא החומרים המסוכנים הילדים למדו להכיר את סימוני הרעל, למדו על החשיבות של הרחקת חומרי ניקוי, תרופות ורעלים



הרעיון המצומצם הפך ליוזמה ולפעילות קבועה בגן, בנושאי הבטיחות במיגון תחומים. מכיוון שלגננות יש רשות ליוזם פעילות שונה מהמקובל, פנינו לפיקוח על הגנים ולאחר קבלת האישור יצאנו לדרך ואותו גן הפך ל"גן של בטיחות". בתחילת השנה נשאלו הילדים מה הם יודעים על בטיחות. רוב הילדים ענו שמדובר בחגורת בטיחות אשר אותה חייבים לחגור בכל נסיעה ברכב כי אחרת השוטר ירשום דוח. לצורך הפעילות בחרה הגננת נעה שקד ב-2 בובות וקראה להן "בטי" ו"חות" (יחד: בטיחות).

המוסד לבטיחות ולגיהות

קורסים וימי עיון בסניף ירושלים והשפלה לחודשים מרץ, אפריל 2008

מרץ

קורס נאמני בטיחות	25.3 + 18.3 + 11.3	לכלל העובדים מאזור אשדוד	חפץ חיים
קורס מפעילי עגורן בוזדים	24.3 + 17.3	לעגורנאים מאזור ירושלים	רמת רחל
יום עיון לחשמלאים ועוזריהם	6.3	לחשמלאים ועוזריהם מאזור אשדוד	חפץ חיים
יום עיון לחשמלאים ועוזריהם	13.3	לכלל העובדים מאזור ירושלים	רמת רחל

אפריל

יום עיון: מניעת לחץ ושחיקה בעבודה + עבודה מול צג מחשב	3.4	לכלל העובדים מאזור ירושלים	רמת רחל
יום עיון: מניעת לחץ ושחיקה בעבודה + עבודה מול צג מחשב	10.4	לכלל העובדים מאזור אשדוד	חפץ חיים

לפרטים נוספים: סניף ירושלים והשפלה
טל': 02-6723110, פקס': 02-6732880